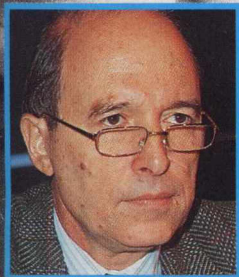

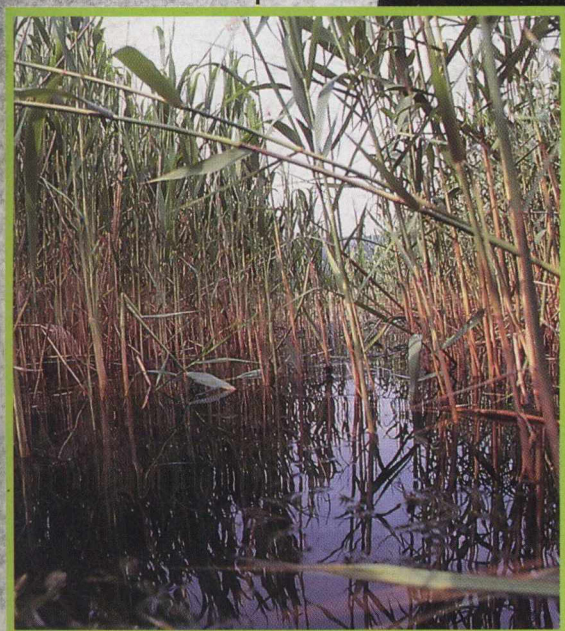

ΕΨΙΛΟΝ

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΤΥΠΙΑΣ

**ΚΩΣΤΑΣ
ΣΗΜΙΤΗΣ**

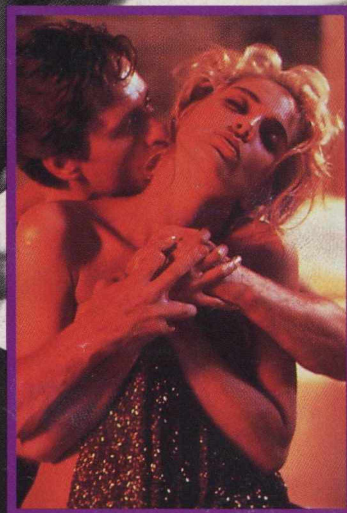
**ΜΙΑ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΕΚΠΛΗΞΗ**

**Από το 1907
στο 1992
κι από την
Πηνελόπη ΔΕΛΤΑ
στο
«ΕΨΙΛΟΝ».**

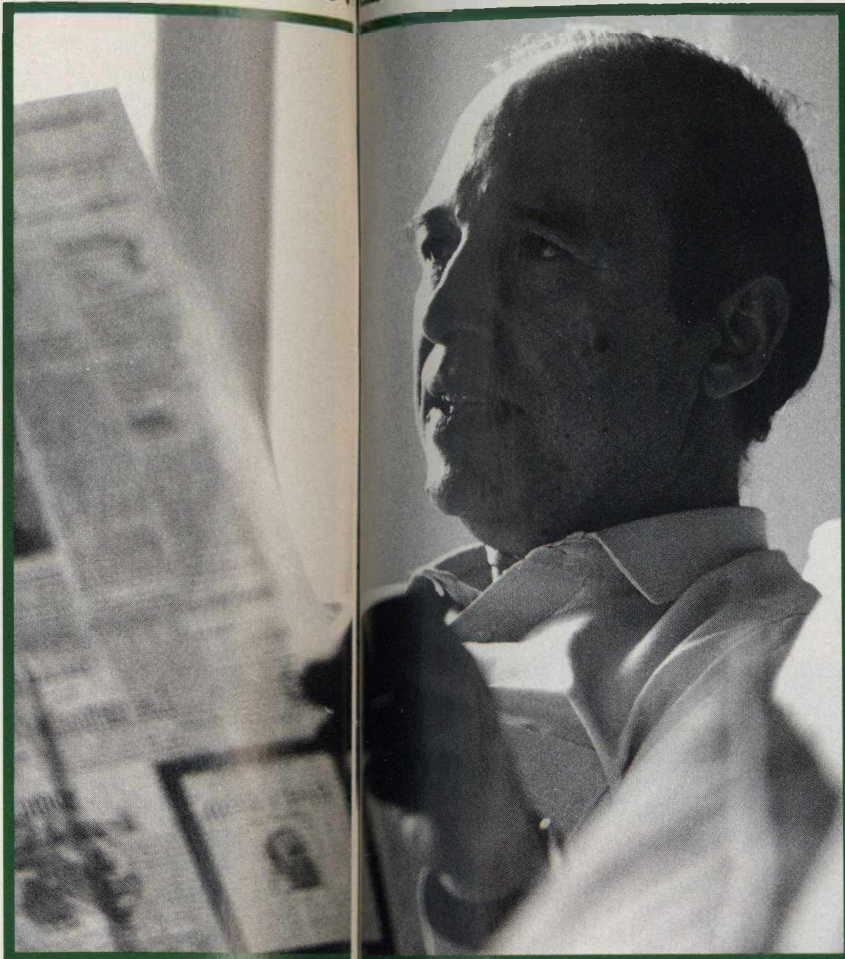
**Ο ΒΑΛΤΟΣ
ΚΡΥΒΕΙ
ΑΚΟΜΑ ΤΑ
ΜΥΣΤΙΚΑ
ΤΟΥ**

Το «Βασικό
ένστικτο»
ξεσηκώνει
λογοκρίτες και
αισθήσεις. Οι
φανατικοί του
σινεμά
πανηγυρίζουν
και οι δυο
πρωταγωνίστριες
του «σκανδάλου»
εξομολογούνται
στο «ΕΨΙΛΟΝ».

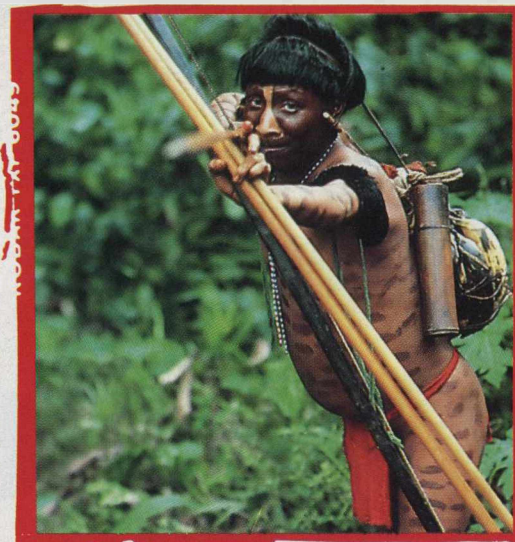
ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΝΣΤΙΚΤΟΥ

...ο οποίος τα βάζει ξανά με το λαϊκισμό, κρίνει το κόμμα του και μιλάει «από καρδιάς».

8 ΣΤΙΓΜΕΣ

Μετά τα επίσημα συμπεράσματα της σύσκεψης του Ρίο, μερικοί Ινδιάνοι του Αμαζονίου αποφασίζουν να γράψουν τρεις επιστολές για το περιβάλλον.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΕΛΤΑ ΣΤΟ ΕΨΙΛΟΝ...

Στην αρχή είχαμε σκεφτεί να ασχοληθούμε με την αρχαία Μακεδονία, αλλά μας πρόλαβαν, βλέπετε, άλλοι: οι μεν κοσμηματοπώλες βάλθηκαν να κάνουν καρφίτσες ό,τι σύμβολο είχε και δεν είχε ο Φίλιππος, ο δε ύπουλος Γκλιγκόροφ μας ντρίπλαρε, την τελευταία στιγμή, κάνοντας σέντρα προς το Νότο ολόκληρο το Μεγαλέξανδρο και σύσσωμη τη γενιά του...

Υστερα είπαμε να προσεγγίσουμε το θέμα με ψυχραιμία, ρεαλισμό και πνεύμα προοδευτικό, αλλά υποχωρήσαμε αμέσως έντρομοι βλέποντας τι έπαθαν ο Μαρκάτος και οι άλλοι οι οποίοι ξέχασαν την προτροπή της παλιάς παροιμίας και δεν πρόσεξαν πού βάζουν (και) την υπογραφή τους...

Ακολούθησε ένα ντελίριο ομαδικού ομορτυνισμού μεταξύ των συνεργατών του ΕΨΙΛΟΝ: τη μια ημέρα ακούγαμε το Μητσοτάκη και γινόμασταν... Πάγκαλοι, την άλλη ακούγαμε για πόλεμο και ξύπναγε μέσα μας... ο χιπισμός. Στο σημείο εκείνο, όμως, μας προέκυπτε ροζ Τζούνης, οπότε εμείς ξαναγυρίσαμε εν χορώ στο βάρβαρο χακί. (Στα διαλείμματα διαβάζαμε και τις ρυθμίσεις για την παρουσία του Γλίξμπουργκ, οπότε η τρέλα μας έφτανε σε νέες κορυφώσεις). Το αδιέξοδο έμοιαζε πλήρες, όταν φάνηκε η λύση! Μια λύση που ταξίδεψε επί δεκαετίες κι έφτασε εδώ, συντροφιά με ένα ερώτημα: «Θυμάστε πώς έγραφε για το θέμα η Πηνελόπη Δέλτα, στα «Μυστικά του Βάλτου»;».

Ξανά, λοιπόν, σήμερα στο Βάλτο των Γιαννιτσών, που μπορεί να αποξηράνθηκε αλλά κρατάει πάντα μέσα τον τη μνήμη ανορθόδοξων πολέμων. Ξανά στην ιστορία, που όταν γράφεται μέσα από ανθρώπινες περιπέτειες γίνεται νηφάλιο πρίσμα για το παρελθόν. Ξανά στην ελληνικότητα της Μακεδονίας, όπως προκύπτει μέσα από την αέναη αντίθεση «ρεαλιστών» και επαναστατών της πολιτικής σκηνής. Ξανά στο Βάλτο που, ογδόντα πέντε χρόνια μετά, κρατάει ακόμα τα μυστικά του...

Γιάννης Βλαστάρης

ΕΨΙΛΟΝ

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΤΥΠΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
Γιάννης Βλαστάρης

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΛΗΣ
Κ. Γιαννόπουλος
Χρ. Κάσδαγλης
Τ. Πολίτη

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ
Γιάννης Κορωνάιος

ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Γ. Τσιβερίωτης Α.Ε.

ΕΚΔΟΤΗΣ
Χρήστος Τεγόπουλος
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Στραφείμ Φυντανίδης
Δ/ΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ
Ντίνης Αντύπας

ΧΙΟΥΜΟΡ

18 ΕΡΩΤΙΚΑ

Γυναίκες στα πρόθυρα της... αυτοκριτικής. Με το χιούμορ και το σκίτσο της Κατερίνας Σχοινά - ενόψει, βεβαίως, καλοκαιριού

ΣΙΝΕΜΑ

40 ΔΥΟ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ, ΤΟΥ ΕΝΣΤΙΚΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ

Ολοι σκανδαλίστηκαν από τη νέα ταινία του Πολ Φερχόφεν, το «Βασικό ένστικτο». Από τους πουριτανούς ως και τους... ομοφυλόφιλους. Πρώτη στη σειρά των θιγμένων, η αμερικανική λογοκρισία - βεβαίως. Ομως, η Τζίν Τρίπελχορν και η Σάρρον Στόουν, οι πρωταγωνίστριες του φιλμ, δεν μετάνιωσαν.

Ετσι, τουλάχιστον, δηλώνουν σε αποκλειστική συνέντευξή τους στο ΕΨΙΛΟΝ

ΜΟΔΑ

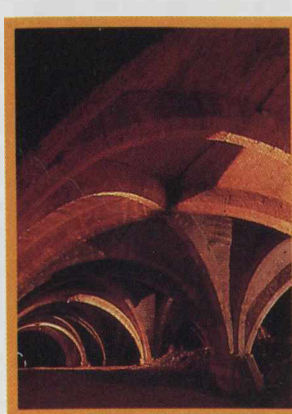
80 «ΔΕΝ ΕΧΩ ΧΡΟΝΟ ΓΙΑ ΥΠΝΟ, ΓΙ' ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΙ ΤΙΠΟΤΑ!»

Ο Λάκης Γαβαλάς, εισαγωγέας ενδυμάτων με φίρμα, υμνεί τον έλληνα καταναλωτή, αν και η ζήτηση τον κάνει να τρέχει...

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

72 ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΧΡΩΜΑ!

Αφήνουν τους ηρωισμούς του παρελθόντος για να μας κεράσουν ένα αναψυκτικό. Χάμφρεϊ Μπόγκαρτ, Τζέιμς Κάγκνι, Λούις Αρμστρονγκ. Με τη βοήθεια του κομπιούτερ, στην υπηρεσία της διαφήμισης

ΜΥΣΤΗΡΙΟ

62 ΜΕ ΞΕΝΑΓΟ ΤΟ... ΓΙΑΝΝΗ ΑΓΙΑΝΝΗ

Το Παρίσι, η πόλη του φωτός, έχει και τη σκοτεινή του πλευρά. Εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα υπόγειες σήραγγες, πιο κάτω κι από τους υπονόμους. Αν το ήξερε ο Γιάννης Αγιάννης, ίσως να είχε ξεφύγει από τον αντιπαθητικό Ιαβέρη

ΥΠΕΡΟΧΗ ΖΩΗ

86 Σήμερα έχουμε νέα από το BBC, βόλτα με μικρά φιατάκια, διάβασμα... οικολογικό και διακόσμηση για το σπίτι. Αλλά και ελληνικό σινεμά και εκθέσεις και... και... και.

ΑΣΤΡΑ

95 Ο ξάστερος καλοκαιριάτικος ουρανός προσφέρεται, ίσως, για καλύτερη αστρολογική επικοινωνία. Αν και ο Κώστας Λεφάκης μιλάει με τα άστρα, ούτως ή άλλως.

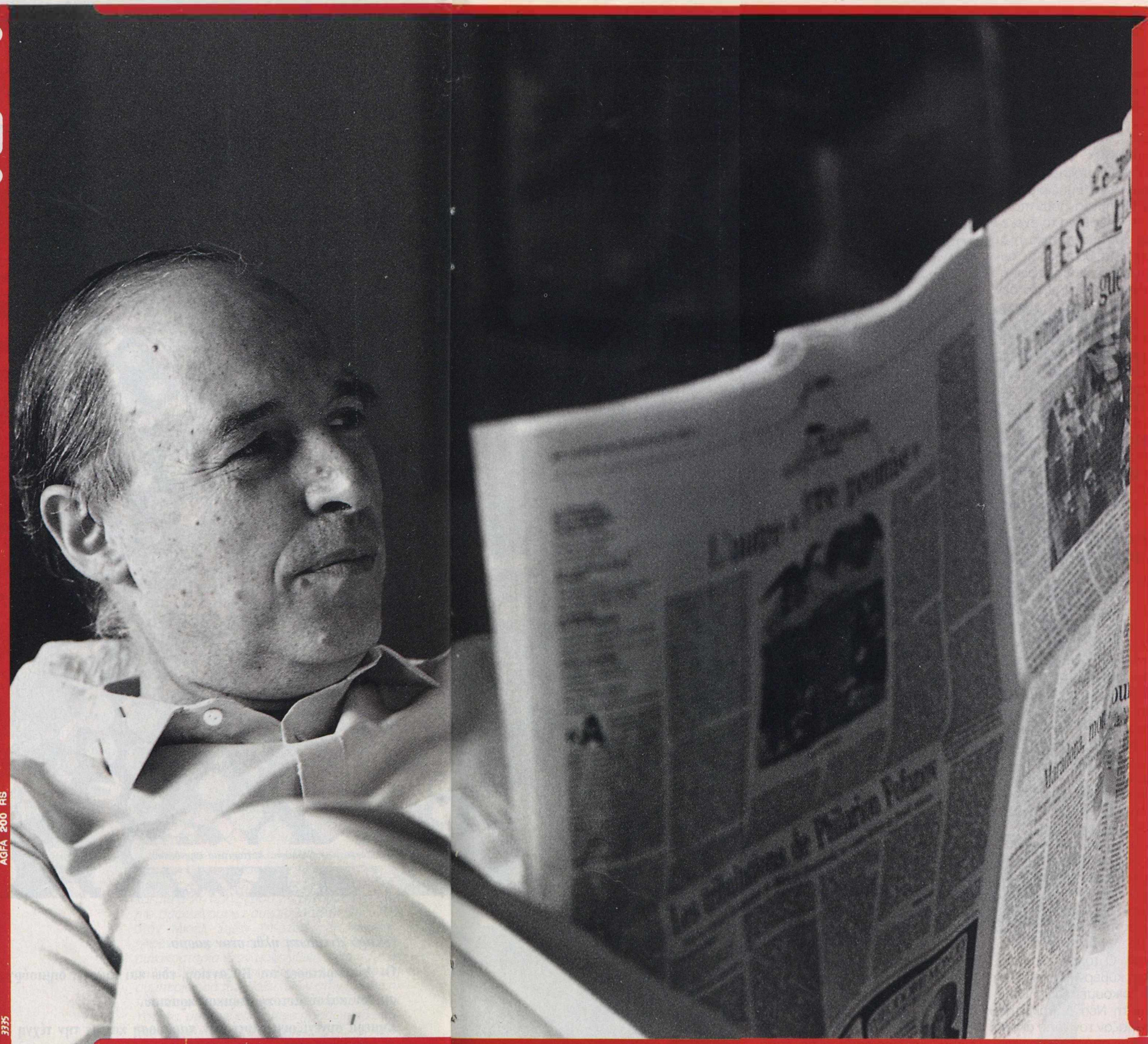
ΑΡΚΑΣ

96 Διακοπές με ράμφος, φτερά, σκληρή γλώσσα και χιούμορ. Και με την ένδειξη «Αρκάς» στην ούγια!

Οι Νεοδημοκράτες του θυμίζουν
«Βουρβόνους μετά τη Γαλλική
Επανάσταση» και η κοινωνία μας
«κοινωνία χιμπαντζήδων».

Ο Κώστας Σημίτης από την παρατήρηση
περνά γρήγορα στην πρόταση: «Πρέπει να
γίνουν αμέσως εκλογές. Σήμερα δεν
υπάρχουν περιθώρια για συναίνεση με τη
Ν.Δ. ούτε για συνεργασία με το
Συνασπισμό. Ναι στη νέα πολιτική του
ΠΑΣΟΚ που, από το 1989 και μετά, με
δικαιώνει!».

ΓΙΑΤΙ ΟΧΙ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ;

Ο Κώστας Σημίτης είναι «ο ακαδημαϊκός του ΠΑΣΟΚ». Εντύπωση που δεν οφείλεται μόνο στον υψηλό βαθμό επεξεργασίας των θέσέων του αλλά και στο ύφος του. Μη νομίζετε, όμως, ότι τον διακρίνει ο διδασκαλισμός – κάθε άλλο. Η προσήνεια και το χιούμορ είναι τα κατεξοχήν χαρακτηριστικά του ύφους του. Διαθέτει, ωστόσο, μια ικανότητα να αυξομειώνει ανεπαίσθητα την απόσταση από το συνομιλητή του, η οποία φέρνει στο νου αναμνήσεις προφορικών εξετάσεων για το πτυχίο...

Ως διανοούμενος πολιτικός, ο κ. Σημίτης έχει την κακή συνήθεια να αναζητεί την ουσία των θεμάτων: «Το πιο σημαντικό για τον τόπο θέμα είναι η φθίνουσα πορεία της χώρας, η όλο και μεγαλύτερη καθυστέρησή μας στον παγκόσμιο ανταγωνισμό. Οι ευρωπαίοι συνεταιροί μας δεν δίνουν σημασία στις απόψεις μας. Οι βαλκανικές χώρες επιζητούν τη συνεννόηση με άλλες χώρες χωρίς να νοιάζονται για τις αντιδράσεις μας. Γιατί; Η απάντηση είναι απλή. Δεν έχουμε δύναμη. Και, επιπλέον, είμαστε απόντες. Έχουμε ελάχιστη συμβολή στη συμμαχία που επιζητήσαμε και η συνεισφορά μας είναι προβλήματα, δυσκολίες και απαιτήσεις για όλο και περισσότερα χρήματα. Χρήματα για να τροφοδοτούμε τον πίθο των Δαναΐδων, που είναι το πελατειακό σύστημα και το κράτος παροχών. Το πρώτο εθνικό θέμα είναι η αντιμετώπιση της οικονομικής και κοινωνικής ανεπάρκειας».

Ο πελατειακός χαρακτήρας του ΠΑΣΟΚ

Η ανεπάρκεια αυτή, όπως πιστεύει ο κ. Σημίτης, έχει τις ρίζες της «στις έντονες οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες που δημιούργησε η πολιτική της δεξιάς, στη διχαστική νοοτροπία που καλλιέργησαν οι «εθνικόφρονες» και συνεχίζει με τον κομματισμό της η Νέα Δημοκρατία – διότι, μετά τις τελευταίες εκλογές, οι Νεοδημοκράτες αισθάνθηκαν ως Βουρβόνοι μετά τη Γαλλική Επανάσταση... Οφείλεται, επίσης, στην πολιτική της συντηρητικής παράταξης, που χρησιμοποίησε το κράτος για να ενισχύσει ιδιωτικά συμφέροντα. Είχαμε δημοκρατία υπό περιορισμό για να έχουμε οικονομία χωρίς περιορισμούς και αποκτήσαμε κοινωνία χωρίς ισορροπίες». «>

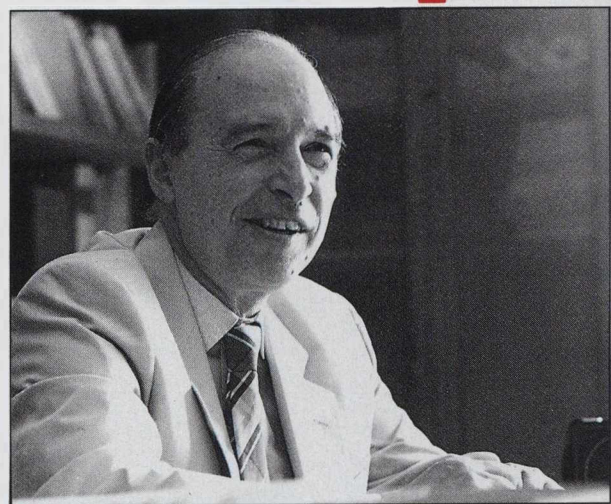
Η ΕΠΙΜΟΝΗ ΚΑΙ ΥΠΟΜΟΝΕΤΙΚΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ, ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΝΕΑΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑΣ, ΜΟΙΑΖΟΥΝ ΣΕ ΜΕΡΙΚΟΥΣ ΜΕ ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΕΙΣ... ΕΧΟΥΝ ΑΔΙΚΟ.

Ο ρητορικός καταϊγισμός δεν σημαίνει ότι ο πρώην υπουργός υποφέρει από τη γνωστή πάθηση των ελλήνων πολιτικών, η οποία εκδηλώνεται με κενά μνήμης: «Ορισμένες αποτυχίες των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ πρέπει να αποδοθούν στην έλλειψη εμπειρίας. Το 1981, τα προβλήματα ήταν πολύ μεγάλα για να μπορεί να τα έχει επεξεργαστεί αποτελεσματικά η αντιπολίτευση, με τη θέση και τις δυνατότητες που είχε τότε η αξιωματική αντιπολίτευση. Βεβαίως, δεν αρνούμαι ότι και το ΠΑΣΟΚ είναι εμποτισμένο με ορισμένες νοοτροπίες και πολιτικές πρακτικές που έχουμε εδώ στην Ελλάδα. Είχε έντονο πελατειακό χαρακτήρα, έδινε τεράστια σημασία στο πολιτικό κόστος, ασπαζόταν το κράτος παροχών. Εκεί, η απουσία της επιτυχίας, η μη πραγματοποίηση μιας γρήγορης αλλαγής, οφείλονται όχι στην έλλειψη εμπειρίας αλλά στα μόνιμα φαινόμενα που χαρακτηρίζουν την ελληνική κοινωνία, άρα και το ΠΑΣΟΚ».

Οχι στις λύσεις τις οικουμενικές

Ανάλογος είναι ο τρόπος που εξισορροπεί τις απόψεις του σχετικά με τα θέματα που αφορούν το πολιτικό κλίμα της χώρας: «Η συναίνεση έχει εξελιχθεί σε μαγικό ραβδί, με το οποίο ελπίζουμε να λύσουμε όλα τα προβλήματά μας. Μήπως κυνηγάμε μια χίμαιρα; Η κοινωνία δεν απαρτίζεται από καλούς και κακούς ώστε να δικαιολογείται το επιχείρημα: οι καλοί μπορούν να τα βρούν μεταξύ τους. Τα πολιτικά κόμματα δεν κινούνται έξω από την κοινωνία. Αν συναινέσουν σε πολιτικές που δεν ανταποκρίνονται στην αντίληψη για την κοινωνία που έχουν οι κοινωνικές ομάδες τις οποίες εκπροσωπούν, χάνουν την κοινωνική στήριξη των προσπαθειών τους. Αν και σκόπιμη, στα θέματα εξωτερικής πολιτικής και άμυνας, η συναίνεση δεν είναι δυνατή με τις σημερινές πολιτικές συνθήκες. Ο τόπος έχει ανάγκη από άλλη κυβέρνηση και άλλη πολιτική. Οι "οικουμενικές" λύσεις θα διέσωζαν τη Νέα Δημοκρατία, αλλά θα βούλιαζαν τον τόπο ακόμη βαθύτερα, κάτω από το βάρος των τακτικών ελιγμών των κομμάτων, της αναποφασιστικότητάς τους και των συνεχιζόμενων - με την κοινή ευλογία όλων - πελατειακών πρακτικών. Θα ανέστελλαν ουσιαστικά επ' αόριστον τον εκσυγχρονισμό του πολιτικού συστήματος».

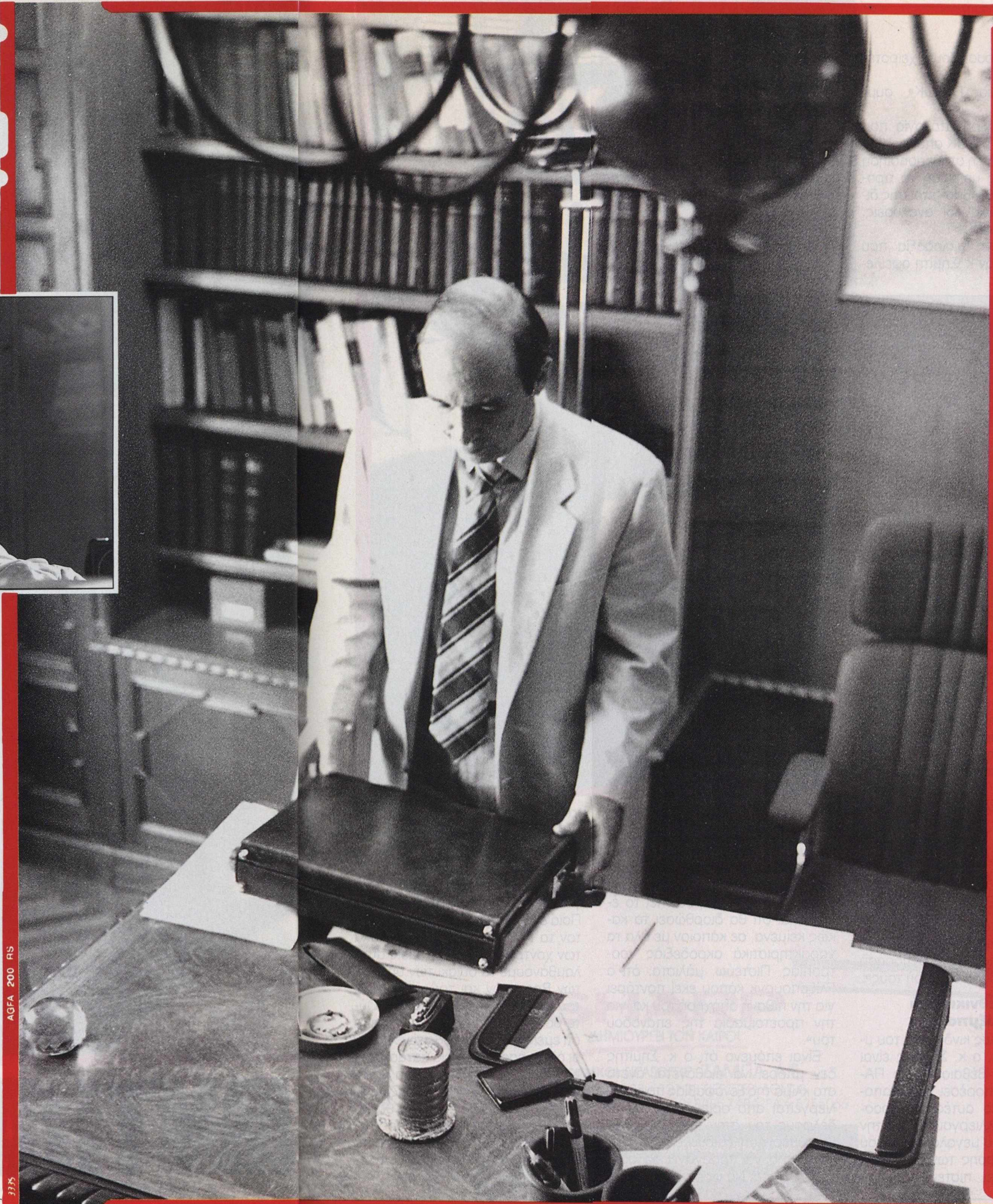
Το αρνητικότερο στοιχείο της ελληνικής κοινωνίας, για τον Κώστα Σημίτη, είναι όχι η έλλειψη συναίνεσης αλλά «η έντονη πολιτική αντιπαλότητα, η πεισματική άρνηση κάθε επιχειρήματος του πολιτικού αντιπάλου. Η συζήτηση θεωρείται συμβιβασμός και δημιουργεί υπόνοιες προδοσίας. Αιτίες είναι ο διπολισμός της πολιτικής ζωής, το κράτος παροχών, η αδυναμία της κοινωνίας απέναντι στα κόμματα και στην πολιτική εξουσία. Όταν κε-

ντρικό θέμα της πολιτικής διαμάχης είναι η κατάληψη της εξουσίας και όχι η διαμόρφωση της κοινωνίας, οι πολιτικοί βρίσκονται γυμνοί σ' ένα ρινγκ, με μόνο στόχο το νок άουτ του αντιπάλου». Και, ασφαλώς, δεν διστάζει να παραδεχθεί ότι σήμερα αναπτύσσεται μια κυνική αποστροφή του κόσμου για την πολιτική και τους εκπροσώπους της: «Η πολιτική πολλαπλασιάζει τα προβλήματα αντί να τα επιλύει. Είναι λογικό η κοινή γνώμη να εξαλείφεται. Ο αρχηγισμός είναι μια από τις αιτίες. Προίκισε τους αρχηγούς με υπερφυσικές ιδιότητες. Καλλιέργησε σκόπιμα τεράστιες αναμονές. Οι βασιλιάδες δεν θαυματούργησαν. Η αναξιοπιστία τους παρέσυρε και τους οπαδούς τους... Άλλες αιτίες είναι το πελατειακό σύστημα, ο ανεπικρινής πολιτικός λόγος και ο εκλογικός δημοσιονομικός κύκλος - οι κυβερνήσεις ξεδεύουν αλόγιστα πριν από τις εκλογές για να τις κερδίσουν και περιορίζουν τις δαπάνες μετά τις εκλογές για να επαναφέρουν τις ισορροπίες».

Για τις περιφημες αναδιπλώσεις...

Για τη συνθετικότητα των θέσεων του κ. Σημίτη, ορισμένοι ε-

χουν κατά καιρούς εκφραστεί ειρωνικά, επικρίνοντας τις «αναδιπλώσεις και τους συμβιβασμούς του»: «Τα κόμματα που υπάρχουν σήμερα καλύπτουν τις υπαρκτές κοινωνικές δυνάμεις και εκφράζουν τις πραγματικές επιδιώξεις τους. Γι' αυτό και αποτελούν τη βάση της ανανέωσης του πολιτικού συστήματος. Η επιμονή και υπομονετική δουλειά για την αξιοποίηση της προσφοράς του ΠΑΣΟΚ, με στόχο τη διαμόρφωση νέας ιδεολογίας, μοιάζει σε μερικούς με αναδίπλωση. Έχουν άδικο. Είναι η προϋπόθεση της επιτυχίας της προσπάθειας».

Ο κ. Σημίτης όχι μόνο πιστεύει στην ανανέωση με φορέα το ΠΑΣΟΚ αλλά αποκρούει και τις προτάσεις συναδέλφων για συνεργασία με το Συνασπισμό σε ηγετικό επίπεδο: «Γίνεται πολύς λόγος περί συνεργασίας. Πρέπει να εξετάσουμε τι είναι δυνατόν σήμερα, τι επιδιώκει ο καθένας και τι εγγυάται μια πορεία σύγκλισης των προοδευτικών δυνάμεων στο μέλλον. Θα βοηθήσει ένα πρωτόκολλο μεταξύ των ηγεσιών, όταν δεν έχουν ξεκαθαριστεί οι πολιτικές κατευθύνσεις και οι τρόποι αντιμετώπισης των προβλημάτων; Δεν το νομίζω... Η εμπειρία δείχνει ότι οι δηλώσεις κορυφής μένουν χωρίς επαύριο. Πρόκειται να βελτιωθεί η σχέση ανάμεσα στα δυο κόμματα, αν ξαφνικά υπάρξουν κοινά όργανα, χωρίς να έχουν ξεπεραστεί οι υπάρχουσες αντιθέσεις; Πιστεύω ότι τα όργανα αυτά δεν πρόκειται να δουλέψουν. Θα γίνει τεράστια ζημιά. Η συνεργασία θα πρέπει να γίνει με τρόπο που θα διευκολύνει τη σύγκλιση των χώρων. Το εφικτό και το σκόπιμο, σήμερα, είναι η συζήτηση για την εφαρμογή κοινών πολιτικών, όπου υπάρχουν εκπροσωπήσεις αυτών των χώρων, όπως στην τοπική αυτοδιοίκηση και στα συνδικάτα. Γιατί πρέπει οπωσδήποτε να συνενωθούν τα δυο κόμματα; Αυτό θα μπορούσε να γίνει σε μια μεταγενέστερη φάση, όταν θα έχουν δημιουργηθεί οι πολιτικές προϋποθέσεις. Οχι σήμερα».

Πάντως, τουλάχιστον για το θέμα του σταθεροποιητικού προγράμματος της περιόδου 1985-87 αισθάνεται δικαιωμένος: «Το 1987 χάθηκε μια ευκαιρία, με την αλλαγή της σταθεροποιητικής πολιτικής. Η μετέπειτα εξέλιξη, πιστεύω, με δικαίωσε. Από το 1988, όλοι οι δείκτες της οικονομίας άρ-

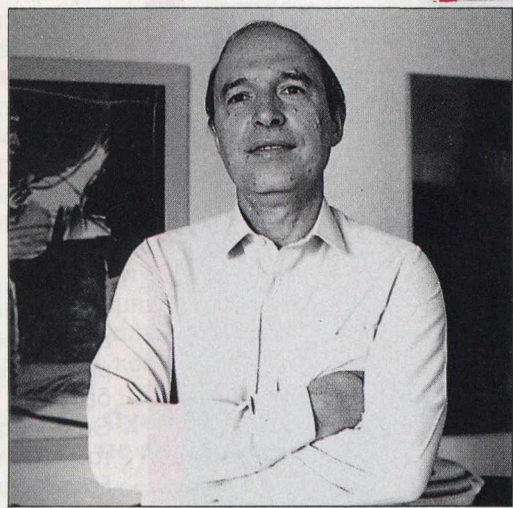
Ο
“ΟΙΚΟΥ-
ΜΕΝΙΚΕΣ”
ΛΥΣΕΙΣ ΘΑ
ΔΙΕΣΩΝΑΝ ΤΗ
ΝΕΑ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΛΛΑ ΘΑ
ΒΟΥΛΙΑΖΑΝ
ΤΟΝ ΤΟΠΟ
ΑΚΟΜΗ
ΒΑΘΥΤΕΡΑ.
ΘΑ
ΑΝΕΣΤΕΛΛΑΝ
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
ΕΠ’ ΑΟΡΙΣΤΟΝ
ΤΟΝ
ΕΚΣΥΓΧΡΟ-
ΝΙΣΜΟ ΤΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.

χισαν να παρουσιάζουν χειροτέρευση».

— Το «επίσημο ΠΑΣΟΚ» συμφωνεί μαζί σας;

«Όλη η επιχειρηματολογία που επικαλείται το ΠΑΣΟΚ από το 1989 και μετά, δηλαδή η σταθεροποίηση της οικονομίας με βάση το πρόγραμμα του 1985, βασίζεται στις δικές μου σκέψεις και αναλύσεις. Αρα, με δικαιώνει».

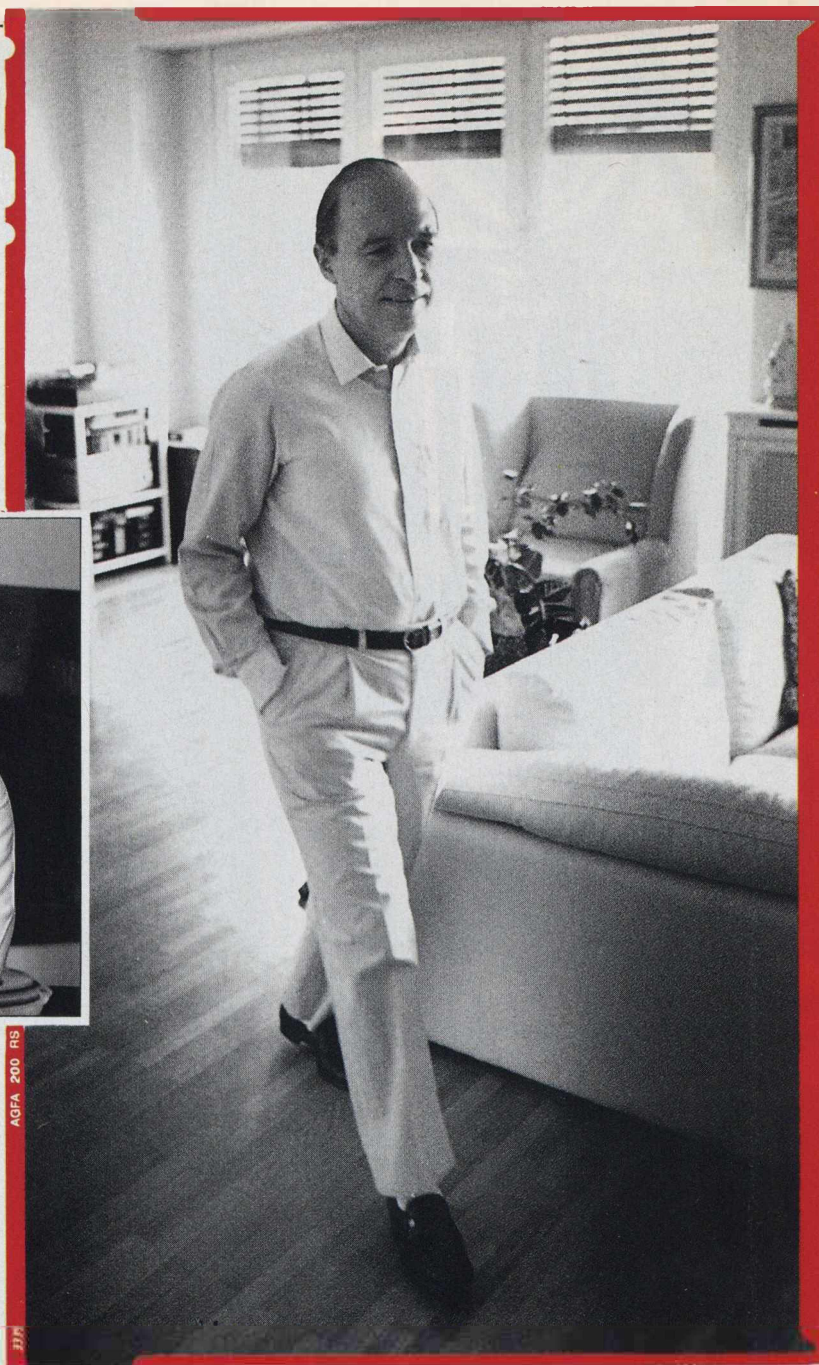
Η ελεγχόμενη αισιοδοξία που χαρακτηρίζει τον κ. Σημίτη οφείλε-

ται στην πεποίθησή του ότι, στην πάγια αντίθεση ανάμεσα στους οπαδούς της ανοιχτής και της κλειστής κοινωνίας, η επιρροή των τελευταίων έχει αρχίσει να φθίνει: «Την κλειστή κοινωνία υπερασπίζονται όσοι είναι προσηλωμένοι στην παράδοση, ακολουθούν την πελατειακή πολιτική, επιδιώκουν τον προστατευτισμό και φοβούνται τις εξωτερικές επιδράσεις. Η χουντική Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών ήταν η ακραία έκφραση της νοστορπίας αυτής. Οι ευσεβιστές - για να χρησιμοποιήσω έναν όρο του Μαρωνίτη - άρχισαν να χάνουν την επιρροή τους από το 1974, και από το 1981 άρχισε η επιταχυνόμενη αμφισβήτηση των προτύπων τους. Η λαϊκιστική και εθνικιστική έξαρση των καιρών μας είναι η αντίδρασή τους στη φθίνουσα επιρροή τους».

**Περί εθνικισμού
και Γλίξμπουργκ**

Ειδικά για τους κινδύνους του υπερεθνικισμού, ο κ. Σημίτης είναι σαφής: «Είναι βέβαιο ότι το ΠΑΣΟΚ δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί σε όλες αυτές τις προσδοκίες που καλλιεργούνται για την επαναφορά του μεγαλοϊδεατισμού και της επέκτασης των συνόρων. Και δεν πρέπει, πιστεύω, το ΠΑ-

ΣΟΚ να ανταποκριθεί σ' αυτές τις επιθυμίες. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να δώσει την αφορμή σε πολλούς να στραφούν σε κάποιον που θα δηλώσει ότι εκπροσωπεί το έθνος και ότι θα διορθώσει τα κακώς κείμενα, σε κάποιον με όλα τα χαρακτηριστικά ακροδεξιάς νοστορπίας. Πιστεύω, μάλιστα, ότι ο Γλίξμπουργκ κάπου εκεί ποντάρει για την πιθανή απήχησή του και για την προετοιμασία της επανόδου του».

Είναι επόμενο ότι ο κ. Σημίτης δεν μπορεί να αισθάνεται άνετα στο κλίμα της ξενοφοβίας που καλλιεργείται από ορισμένους συναδέλφους του στην πολιτική: «Κάθε κυβέρνηση επιδιώκει κατά την κρίση της να προαγάγει τα συμφέροντά της. Να φροντίσουμε κι ε-

μείς τα δικά μας και όχι να αναθέτουμε την υπεράσπισή τους, όπως συνήθως συμβαίνει, σε άλλους. Οι έντονοι χαρακτηρισμοί απλώς συγκαλύπτουν την έλλειψη πολιτικής. Ποια έννοια έχουν, αναρωτιέμαι, όταν τα παιδιά μας πίνουν το γάλα των χοντρο-Ολλανδών, εμείς απολαμβάνουμε το ούισκι των υποκριτών Βρετανών και τρώμε τη φέτα του χυδαίου λαού των Δανών; Ούτε βοηθά σε τίποτε το επιχείρημα ότι εμείς χτίζαμε Παρθενώνες όταν οι άλλοι ήσαν σε άγρια κατάσταση. Κι η Ελλάδα ήταν σε άγρια κατάσταση όταν οι Αιγύπτιοι έχτιζαν τις πρώτες πυραμίδες. Ολοι θα γίνουμε πνευματικά φτωχότεροι αν προσκυνάμε το παρελθόν αντί να διαμορφώνουμε το μέλλον. Το ερώτημα που πρέπει να μας απα-

Η

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΧΙΜΠΑΝΤΖΗΔΩΝ ΕΙΝΑΙ ΔΟΜΗΜΕΝΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΗΛΙΚΙΕΣ. ΕΙΜΑΣΤΕ, ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΧΙΜΠΑΝΤΖΗΔΩΝ.

οχολεί είναι πόσο είμαστε ικανοί να ενταχθούμε στον πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό χώρο που διαμορφώνεται σήμερα από τις ανεπτυγμένες βιομηχανικές χώρες. Από την άλλη πλευρά, δεν μπορώ να καταλάβω γιατί πρέπει να ταυτίζουμε την Ευρώπη μόνο με τις ανεπτυγμένες βιομηχανικά χώρες. Ευρώπη είναι και η Ελλάδα, και τα υπόλοιπα Βαλκάνια, και η ανατολική Ευρώπη. Οι ανεπτυγμένες βιομηχανικές χώρες θα πρέπει να καταλάβουν ότι ο ευρωπαϊκός χώρος δεν αποτελείται μόνο από τις χώρες εκείνες που έχουν τα χαρακτηριστικά τους. Η πολιτική τους πρέπει να συμπεριλάβει τις διαφορές αυτές. Βέβαια, κι εμείς πρέπει να καταλάβουμε ότι αν θέλουμε να ανήκουμε στο χώρο αυτό, που τώρα διαμορφώνεται, πρέπει να ακολουθήσουμε κάποιες συμβιβαστικές κατευθύνσεις απ' αυτές που υπάρ-

χουν στις ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης».

Κοινωνία χιμπαντζήδων

Σχετικά με την προσδοκία που έχει δημιουργηθεί για την υποσκέλιση των δελφίνων της πρώτης γενιάς από νεότερους, ο κ. Σημίτης καταφεύγει και πάλι στην πικρή σάτιρα: «Δεινόσαυροι, μεταδεινόσαυροι και παλαιοντολογικά όντα υπάρχουν σε κάθε ηλικία. Ενας γάλλος κοινωνιολόγος έχει χρησιμοποιήσει τον όρο "κοινωνία χιμπαντζήδων". Η κοινωνία των χιμπαντζήδων είναι ιεραρχικά δομημένη με μεγάλη αυστηρότητα, σύμφωνα με τις ηλικίες. Είμαστε, σε μεγάλο βαθμό, κοινωνία χιμπαντζήδων. Στα κόμματα παίζουν πολύ μεγάλο ρόλο η ηλικία, η οικογενειακή παράδοση, η εύνοια, ο συγκεντρωτισμός. Χρειάζονται αποκεντρώση, ανανέωση στελεχών, διασύνδεση των κομμάτων με την

κοινωνία, συλλογικές λειτουργίες. Εκεί είναι το πρόβλημα. Οχι στην αντικατάσταση του ηλικιωμένου αρχηγού από το νεότερο».

Μιλώντας για τη σημασία της αποκέντρωσης στον εκσυγχρονισμό της παιδείας, ο κ. Σημίτης προσφέρει ένα δείγμα των ρηξικέλευθων σκέψεών του: «Είναι δυνατό να υπάρχει ένα σύστημα όπου το υπουργείο δεν θα αποφασίζει για τα πάντα αλλά οι περιφέρειες θα μπορούν να επιλέγουν τους εκπαιδευτικούς ή, ακόμα, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές τους, να αποφασίζουν τα προγράμματα. Στην Κερκυρα, η ξένη γλώσσα θα μπορούσε να είναι η ιταλική, ενώ στη Ρόδο και στη Μυτιλήνη κάποια άλλη».

— Η τουρκική;

«Η τουρκική. Γιατί όχι; Σ' έναν κόσμο που διασυνδέεται δεν μπορούμε να παίξουμε κανένα ρόλο χωρίς ειδικές γνώσεις. Είναι αστείο το παράδειγμα του υπουργείου Εξωτερικών, όπου οι τουρκομαθείς είναι ελάχιστοι και βασιζόμαστε στους ομογενείς από την Πόλη για να έχουμε γνώση των όσων συμβαίνουν σε μια χώρα, της οποίας η επεκτατική πολιτική είναι στραμμένη προς το μέρος μας. Θα έπρεπε να έχουμε αναπτύξει τμήματα Τουρκικών Σπουδών. Πού είναι τα τμήματα Σλαβικών Σπουδών; Της Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε μόλις πρόσφατα. Στο ΥΠΕΞ υπάρχουν δυο μόνο εμπειρογνώμονες για τα βαλκανικά θέματα. Δεν θα έπρεπε να έχουμε δεκάδες;».

Ενας πολιτικός του ορθού λόγου, που δραστηριοποιείται στο βασίλειο του ανορθολογισμού, φυσιολογικά θα έπρεπε να μη βρίσκει ιδιαίτερα διασκεδαστική την ανάμειξή του με την πολιτική. Αντίθετα με τη θεωρία, όμως, ο κ. Σημίτης τονίζει ότι τον ευχαριστεί ο «παιδευτικός χαρακτήρας του ρόλου του». Και ότι, ακόμη και σε προσωπικό επίπεδο, βρίσκει το ρόλο αυτό «κουραστικό αλλά και πολύ ωραίο». Κάτι που σημαίνει ότι είτε διασκεδάζει με τις επιθέσεις που δέχεται είτε βρίσκει ανταπόκριση: «Ανταπόκριση στις απόψεις μου βλέπω - και πολύ μεγάλη. Ανταπόκριση στην προσέγγισή μου διαπιστώ όλο και μεγαλύτερη. Όσον αφορά τις επιθέσεις που δέχομαι, πράγματι, πολλές φορές με διασκεδάζουν, γιατί βλέπω ότι είναι απόρροια έλλειψης γνώσης και παραδοσιακής στάσης. Είναι αναπόφευκτες και επιβεβαιώνουν ότι πορεύομαι σωστά».

Αντίγραφο για την καθε-
στέριση ...

20.6.92

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Γ. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ